

žalobce rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením a odmítl žalobu.

D ů v o d y:

Žalujícímu okresnímu obilnímu úřadu nedostává se procesní způsobilosti. Okresní obilní úřady byly zřízeny nařízením ze dne 6. července 1920, čís. 443 sb. z. a n., by obstarávaly jednak agendu spadající do kompetence okresní správy politické (§§ 2—6 zák.), jednak obchodní věci, jež přenesl na ně Státní obilní ústav. Vlastního jmění nemá obilní okresní úřad, neboť veškeré osobní i věcné náklady hradí zemský ústav obilní (§ 14 zák.), jemuž je okresní obilní úřad podřízen ohledně obchodní činnosti a jenž dohlíží na tento úřad jemu podřízený v oboru své působnosti. Z těchto ustanovení zákona jest zřejmo, že okresní obilní úřad není samostatnou právníkou osobou, nýbrž že jest částečně orgánem státu, částečně orgánem zemského obilního ústavu, jenž má sice podle §u 2 nař. z 3. ledna 1919 č. 5 sb. z. a n. povahu právnícké osoby, v tomto sporu však nevystupuje jako žalující strana. Jako veřejný úřad postrádá okresní obilní úřad osobnosti, ježto nemá jmění a jedná pouze jako odvislý orgán státu. Nemůže tudíž ani jako veřejný úřad ve vlastním jméně žalovati.

Čís. 4453.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Přislíbil-li zaměstnavatel zaměstnanci po méně než čtyřicetileté službě, že mu bude vypláceti to, co by mu příslušelo po čtyřicetileté službě, že však to, co připadá na dobu do 40 služebních let, mu poskytuje jako dar z milosti, dal tím na jevo, že mu přiznal 40 služebních let, a jest celý peníz po vydání zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n. považovati za výslužné.

Změny výše zaopatřovacích požitků možno se domáhati, změnila-li se výše dané z příjmů, předepsané zaměstnanci, a sice tolikrát, kolikrát nastala podstatná změna v příjmech.

(Rozh. ze dne 9. prosince 1924, Rv II 690/24).

Žalobce byl lesním radou u žalovaného majitele panství a byl dán v roce 1911 po šestadvacetileté službě do výslužby s tím, že ho žalovaný ujistil, že mu bude jako dar z milosti vyplácen k jeho pensijním požitkům onen peníz, který jest rozdílem pensijních požitků mezi 26letou a 40letou služební dobou. Žalobu, již domáhal se žalobce jednak určení, že mu přísluší nárok na započtení 40 služebních let, jednak placení zvýšených zaopatřovacích příspěvků procesní soud první stolice v onom směru zamítl pro tentokráte, nemaje za to, že žalovaný uznal čtyřicetiletou službu žalobcovu, v tomto směru ji zamítl vůbec, ježto by požitky žalobcem požadované přesahovaly hranici příjmů stanovenou §em 9 zákona čís. 130/21. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil. N e j-

v y š š í s o u d a) jednak uznal právem, že se určuje, že žalobci přísluší nárok na započtení 40 služebních let, b) jednak pokud šlo o placení zvýšených zaopatřovacích požitků, zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

ad a). Nižší stolice zjistily, že žalovaný na žádost žalobcovu, by mu byla přiznána 40letá služba, ujistil jej, že mu bude jako dar z milosti vyplácen k jeho pensijním požitkům onen peníz, který je rozdílem pensijních požitků mezi 26letou a 40letou službou. Řekne-li se to případněji a jasněji, znamená to, že mu zajistil vyplácení takového peníze, jaký vypadá na pensijní požitky při plné 40 leté službě, jenže jménem pensijních požitků bude se mu vypláceti pouze tolik, co vypadá na 26 letou službu, zbytek pak (t. j. onen rozdíl), že se mu bude vypláceti pouze jako dar z milosti. Uváží-li se předpis Šu 1 odstavec a) zákona o úpravě zaopatřovacích požitků ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., dle něhož nečiní rozdílů, zda bývalý zaměstnanec na zaopatřovací požitky, které dostává, má právní nárok a zda se mu poskytují jen jako dar z milosti, že tedy zákon zde to, co posud poskytováno bylo jako dar z milosti, mění vědomě a úmyslně v právní závazek poskytovatele, tedy v právní nárok na straně příjemce, takže to, ač posud mohlo, nadále odpíráno býti nemůže; uváží-li se dále předpis Šu 3 téhož zákona, že po 40 leté službě přísluší zaměstnanci plné požitky tabulky k zákonu připojené, a k tomu předpis čl. I k Šu 3 posl. odstavec prov. nař. ze dne 13. května 1921, čís. 189 sb. z. a n., že zavázal-li se zaměstnavatel započítati zaměstnanci do pense další služební dobu než skutečně vykonanou, má zaměstnanec nárok na započtení této delší doby při vyměňování zaopatřovacích požitků dle hořejšího zákona, a předpis téhož čl. I k Šu 4, že služebními lety dlužno rozuměti dobu skutečně ve službě na velkém pozemkovém majetku ztrávenou, jakož i dobu osobou na majetku tom hospodařící zaměstnanci do pense započítanou; nemůže býti nejmenší pochyby, že ono ujištění zaměstnavatele, že bude žalobci vypláceti plný peníz, jaký mu při 40 leté službě příslušel, ale ovšem to, co připadá na dobu přes 26 služebních let, jen jako dar z milosti, rovná se v účincích svých plně prohlášení, že mu do pense započte plných 40 služebních let, neboť to, co mu posud poskytováno bylo jako dar z milosti, přeměnilo se dle Šu 1 písm. a) zákona v právní závazek (právní nárok) a že věc má se tak, že žalobci přísluší od účinnosti zákona plná pense tak, jako by byl 40 let skutečně sloužil t. j. peníz 3400 Kč posud mu vyplácený částí 2.500 (2.499) Kč jako pense a částí 900 Kč jako dar z milosti přísluší mu celý nyní jako p e n s e a nic z něho se nepočítá jako dar z milosti, tato pense však odpovídá 40 leté služební době a proto je účinek úmluvy týž, jakoby přímo bývalo umluveno, že se započítává do pense plných 40 let a že celých 3.400 Kč bude se vypláceti jako pense. Opačný názor nižších stolic odporuje duchu a úmyslu zákona, jenž zřejmě přeje zaměstnanci také v tom směru, že ho chce zbaviti ponižujícího příjmu almužny a mění to ve výslužné. Že žalovaný v době svého ujištění nebyl ještě majitelem statku, nýbrž jeho otec, nemá významu, neboť byť i na krásně tehdaž k dispozici takové oprávněn nebyl,

tož ji přece sám plnil i když se držitelem stal, a takto tedy ji mlčky a reálně potvrdil, když už k ní oprávněn byl. Stačí-li však tato dispozice, netřeba se ani zabývatí otázkou, zda žalobci nepříslušel nárok na započtení 40 let již dle Šu 12 pens. normálu. Než přece dlužno podotknouti, že nižší stolice přehlízejí (zvláště odvolací soud), že dle Šu 13 pensijní požitky rovnají se invalidní rentě a že tedy není správným výklad odvolacího soudu, jenž s odkazem na § 8, jenž právě o invalidní rentě jedná, upírá Šu 12 všecek význam pro požitky pensijní. Měl-li však žalobce, byv propuštěn při 26 služebních letech bez své viny, dle Šu 12 nárok na plnou invalidní rentu, jež jinak přísluší dle Šu 8 teprv po 40 letech, měl nárok na započtení 40 let a měl tedy předchůdce žalovaného přímo právní povinnost, 40 let započítati. Jestliže žalobce, místo aby stíhal svůj právní nárok, obrátil se cestou prosby na žalovaného, měl tento plnou právní i morální příčinu nárok mu dobrovolně přiznati, což zase žalobci právě umožnilo, aby pořad práva nastoupiti nemusil. Když tedy věc takto se vyřídila v dobrém, nelze to nyní na úkor žalobce obrácejí, jak to nižší stolice právním omylem činí. ad b) Zde žalobce zneužívá smysl Šu 9 a výklad cit. prov. nař. k němu. Jest sice rozhodna výměra daně z příjmu pro rok 1920, ale s výhradou, že každá strana může se domáhati změny ve výměře zaopatřovacích požitků, nastala-li změna v příjmech pensistových v poslední výměře vykázaných, pak ale ovšem náleží na ni důkaz této změny. Možno se tedy změny ve výměře zaopatřovacích požitků domáhati tolikrát, kolikrát nastane podstatná změna v příjmech a když v tomto případě jde o více minulých let, dlužno, když je to pro každý rok sporno, probrati to pro každý rok a dle výsledku požitky pro každý rok zvláště vyměřiti. Toho však nižší stolice neučinily: první soudce zjišťuje příjem žalobcův jen za rok 1920 a pak 1923, nikoli ale za leta 1921 a 1922 a odvolací soud odkazuje pouze na soudce prvního. Byť po případě potřebné k zjištění důkazy provedeny byly ve spisech, nemůže dovolací soud zjištění činiti sám, než otázka příjmu žalobcových v rámci Šu 9, ač žalovaným nadhozena, nebyla vůbec vzata na přetřes. Svědek D. se sice o tom rozšiřoval a na základě jeho výpovědi proveden pak důkaz znalecký o cenách, avšak projednání se stranami, jež svědek nemůže nahraditi, chybí.

Čís. 4454.

Závod ve smyslu Šu 87 a) j. n. nemusí býti odštěpným závodem ve smyslu obchodního zákoníka a nemusí býti ani podnikem k výrobě zboží, nýbrž může býti také podnikem, kde se vyrobené zboží toliko prodává.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1924, R I 767/24.)

Žalobu, zadanou na okresním soudě v T., kde měl žalovaný svou prodejnu, soud první stolice k námitce místní nepříslušnosti odmítl, rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.